

RESTAURATORI ROMÂNI: ARHITECTUL ȘTEFAN BALȘ (1902 – 1994)

FIȘĂ MONUMENT RESTAURAT

Denumire Biserica "Sfântul Spiridon"-Vechi

Localizare Mun. București, Bd Națiunilor Unite 5-7

Cod LMI -

Scurt istoric

Până la canalizarea Dâmboviței, Biserica Sfântul Spiridon Vechi era pe malul stâng al râului, iar după corectarea albiei, din anul 1880 a rămas pe malul drept. Este pomenită într-un act de închinare dat la 9 martie 1680. Biserica în forma actuală a fost rezidită în anul 1747 de către domnitorul țării Românești, Constantin Mavrocordat, prin stăruința patriarhului Antiohiei, Silvestru. Deosebit de interesantă este pisania scrisă în limba greacă și arabă. Biserica apare în planurile Sulzer și Boroczyn cu complexul de clădiri din jurul ei. Aceste clădiri au fost demolate la sfârșitul secolului al XIX-lea. Biserica a intrat în preocupările Comisiunii Monumentelor Istorice și a Direcției Monumentelor istorice, elaborându-se proiecte și lucrări de restaurare. Din păcate, acest monument cade victimă campaniei furibunde de demolări, începute de către regimul Nicolae Ceaușescu după anul 1977. Astfel, în anul 1987 acest sfânt lăcaș a fost demolat.

După Revoluția din decembrie 1989, se ia hotărârea refacerii acestui monument, lucrare care a durat până în anul 1996. Astfel, au fost reșezate la locul lor piesele originale: porticul de la intrare, cu pisania în limba greacă și araba, coloanele de piatra cioplita din interior și de la pridvor, ancadramentele ferestrelor, icoanele din catapeteasma.

Restaurare

Arhiva Institutului Național al Patrimoniului deține documentații referitoare la activitatea lui Ștefan Balș ca proiectant și diriginte de șantier începând cu anul 1934.

Pentru anul 1935 există un deviz în valoare de 380.000 lei care cuprindea atât lucrări în interiorul și exteriorul bisericii, cât și de amenajare a terenului în jurul bisericii. Se prevedea „cojitul tencuelei” la fațadele bisericii, demolarea adăugirilor ulterioare anului 1747, centuri de beton armat, completări de zidărie, tencuitul din nou a fațadelor bisericii, lucrări la coloanele din interior, la pardoseală și ferestre, lucrări la acoperiș și învelitoare din oțel. S-au păstrat coloanele inițiale și s-au introdus două coloane noi în pronaos, biserica aducându-se în interior în forma inițială. Se dorea și amenajarea unui trotuar

de piatra de Ciuta sau Ulmeni (jud. Buzău) in jurul bisericii. Lucrările cele mai importante s-au desfășurat între anii 1937-1939.

Din proiect, reiese grija arhitectului Ștefan Balș pentru păstrarea substanței istorice a monumentului.

„Lucrările se vor face cu multă atenție, păstrându-se orișice urmă din vechea zugrăveală ce se va găsi sub tencuială... Se va evita orișice stricăciune a frescurilor existente... In vecinatatea zidăriei săpăturile se vor face cu grijă pentru a feri cărămizile”.

Documentar foto

1. Biserica "Sfântul Spiridon"-Vechi, București, Biserica vazută dinspre vest în timpul restaurării, foto Ștefan Balș, 1939, Fototeca INP
2. Biserica "Sfântul Spiridon"-Vechi, București, Biserica vazută dinspre sud în timpul restaurării, foto Ștefan Balș, 1939, Fototeca INP
3. Biserica "Sfântul Spiridon"-Vechi, București, Biserica vazută dinspre vest după restaurare, foto DMI, 1958, Fototeca INP

Bibliografie Arhiva INP, fond CMI, dos.637

Arhiva INP, fond DMI, dos.1863

Autor Ist. Alin Saidac

FOTO 1

FOTO 2

FOTO 3